

Københavns Universitet

De nye sprogbrugere - vores børns sprog

Farø, Ken Joensen; Boye, Kasper

Published in:
Mål og mæle

Publication date:
2009

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Farø, K. J., & Boye, K. (2009). De nye sprogbrugere - vores børns sprog. *Mål og mæle*, 32(2), 9-14.

mål+²mæle

Nuller eller ej

Hvad hedder det årti, vi er ved at forlade? Det diskuterer nyudnævnt professor i navneforskning Bent Jørgensen på *side 7*.

Vores børns sprog

Agry-agry og sjove sprogfejl hører med til klicheen om børnesprog. Men det kan også være så meget andet. Se, hvordan knap to-årige Hannah og fire-årige Eigil bruger sproget på *side 9*.

Ensom fedtegreve

Erik Hansen ser på ord, som ikke eller vanskeligt kan bøjes i tal. Det gør han *side 15*.

En lyds farvel?

Ble'et eller blevet? La'et eller lavet? Udtaleforskeren Nicolai Pharao skriver om bortfald af [w] på *side 16*.

Sammen og hver for sig

Søren Brandt skriver i dette nummers genoptrykte jubilæumssprogklumme om sammensatte præpositioner, som er årsag til mange stavfejl hos danskerne. Læs *side 23*.

Spørgsmålet er...

Ja, hvad er i grunden et spørgsmål? Det har Rita Therkelsen spurgt sig selv om, og svaret leverer hun på *side 25*.

Vi vil ha' sprog!

Et nyt initiativ i sprogenes tjeneste har set dags lys. Dets formand, Thomas Harder, beretter om baggrunden *side 30*.

Quiz med børnesprog

Prøv at gætte med på *side 32*.

Sprogligheder	2
Det første årti	7
De nye sprogbrugere - vores børns sprog	9
Forælder	15
Hvad er det blevet til? En igangværende lydforandring	16
Frem for frem for fremfor	23
Hvordan genkender vi et spørgsmål?	25
Ja til sprog!	30
Børnesprogsquiz	32

Jeg bliver ikke træner for en klub, hvor jeg ikke kan sproget. Så meget har jeg lært af min tid i Moskva
(M. Laudrup)

være lidt svær at få øje på, men den er der dog. Allerede 23. september 2000 skrev Asger Liebst i *Information* om "Forskellen på halvfjerdserne og nullerne er ...", og samme blad, men en anden forfatter (Esben Schjørring) skriver 2. maj 2008 "Modsat hvad vi har været vant til i det 20. århundrede, handler politik i 00'erne langt mere om ...". Ord- og tekstdata-basen KorpusDK med ordstof fra perioden ca. 1990-2000 rummer et enkelt belæg på *nullerne*. I pressens tekstkorpus, Infomedia, er ordet bedre belagt med 89 hits på *nullerne* (herunder *00'erne* og *2000'erne*) alene inden for afgrænsningen *Dagblade* i de sidste 12 måneder (pr. 29/7 2009). Herudover har jeg hørt *nullerne* anvendt af Helle Thorning-Schmidt i TV-Avisen 28. februar 2008, og ordet var brugt i *Kulturnyt* i Radioens P 1 17. maj 2008 og i Poul Friis' formiddagsprogram 18. april 2009 og 17. maj 2009. Den ene gang vist nok af Poul Friis, den anden gang af den interviewede person, der sagde: "Hvert årti har sine kendetegn. Totusindognullerne vil ...".

Heroverfor står, at det kun er lykkedes at finde to eksempler på brug af *enerne* på Infomedia ved samme afgrænsning (*Dagblade* - 12 seneste måneder), og det er overhovedet ikke lykkedes at finde belæg på *etterne*, som Erik Hansen også i sin tid (1996) nævnte som en mulighed. Den omskrevne mulighed, *århundredets første årti*, har 12 hits på KorpusDK, men kun 3 hits på Infomedia med samme afgrænsning som ovenfor. Den vil naturligvis altid kunne finde sine brugere, bl.a. som stilistisk virkemiddel, men den kan ikke siges nu

at repræsentere hovedudtrykket for perioden 00-09 i vort eller andre århundreder.

Hvad talformen angår, er jeg ikke noget sted stødt på formen *2001'erne* eller *1'erne*, som Sprognævnet gjorde sig til talsmand for. Den er da også dybt problematisk. Dels er den systematisk forskellig fra de andre årtibetegnelser, der udgår fra årtiets første år, dels giver den usikkerhed med hensyn til udtalen, for årstallet 2001 hedder jo *totusindeoget*, hvad der burde medføre formen *totusindogetterne*, men hovedforslaget går jo netop på, at årtiet skulle hedde *enerne*. Den naturlige skrivemåde fremgår af det ene af de citerede skriftlige belæg, nemlig *00'erne*, og det er også den form, der står klart stærkest i Infomedia med 48 af de i alt 89 hits. Hvis det skal præciseres, at det er i vort århundrede, må formen blive *2000'erne*, der i Infomedia tegner sig for 21 af de 89 hits. Formen *2000'erne* er imidlertid problematisk, da den også kan dække perioden 2000-2099.

Man kan undre sig over, at diskussionen først kom op i 1990'erne, men faktum er, at den tidligste spekulation på, hvad vort nuværende årti skulle kaldes, stammer fra et indlæg i *Weekendavisen* 11.-17. oktober 1991, hvor Ivan Dybdal bl.a. skriver: "Men hvad hedder det første decennium i det 21. århundrede ... For "nullerne" kan det da ikke hedde".

Men det kunne det godt.

Bent Jørgensen (f. 1944)
professor, Nordisk Forskningsinstitut,
Københavns Universitet

De nye sprogbrugere – vores børns sprog

Af Ken Farø og Kasper Boye

Studiet af børns sproglige udvikling på nært hold giver et vanvittigt fascinerende blik ind i dannelsen af selve sprogets maskinrum. I løbet af et par år bliver man vidne til etableringen af bærende sproglige fænomener som kategorisering, ordklasser, bøjning, sætningsbygning, udtale og meget andet. Mange er op gennem historien faldet for fristelsen til at studere deres egne børns sprog uden at være egentlige børnesprogsforskere, bl.a. selveste Charles Darwin. Her på redaktionen har vi valgt at udnytte, at to af redaktørerne for relativt nylig har fået foreløbig to børn hver. Det har resulteret i en ny serie, hvor vi følger de fire nye sprogbrugere på nært hold, og sideløbende kaster et blik på børnesprogsforskningen. Vi har hverken observeret de tre/fire børn systematisk, ej heller har vi undersøgt dem med de samme midler, så vores beskedne observationer er først og fremmest ment som appetitvækkere til et spændende område af sprogvidenskaben. I denne indledende artikel præsenterer vi bl.a. de to første sprogbrugere – den tredje, Johannes, er ikke begyndt at tale endnu, og den fjerde, Bjørn, blev født, umiddelbart inden dette nummer blev trykt.

Johannes (0:8)

Johannes er med 8 måneder (i børnesprogsforskningen markeret som i overskriften) den næststungste af de fire sprogbrugere. Hans (før-)sproglige udvikling begrænser sig til opståen af faste betydningsløse stavelsesgentagelser, først *bababababa*, siden også *mamamama*.

Hannah (1:10)

Hannah er i skrivende stund 1 år og 10 måneder. Hendes første ord var *muh* eller *hejl* Hun lærte hurtigt at sige *far*, længe før *mor*, måske fordi *mor* var på barsel og talte mere om *far* end omvendt. Det forløb smukt efter bogen, først via det konsonantløse *a*: og dernæst med "suttekonsonanten" *b* → *ba*:. Før hun ramte *f* rent, var hun omkring en variant med en svag *j*-lyd hen over. Hannah går i Rudolf Steiner-vuggestue, som er præget af sang, "naturlighed" og regelmæssighed. Hun synger meget, og bruger en del ord og udtryk, hun ikke har det fjerneste kendskab til betydningen af.

Eigil (3:10)

Eigil er 3 år og 10 måneder. Han går i børnehave og synger også meget. Hans første ord var uden tvivl *hej*, og ordet *far* kom ligeledes før *mor*.

Bjørn

Johannes

Hannah

Eigil

Ordforråd

Hvordan opgør man (småbørns) ordforråd? Hvad vil det overhovedet sige at kunne et ord? Og er der andre elementer, der bør regnes til ordforrådet, end ord i allersnævrreste forstand? Vi går ud fra følgende principper:

1. Ordforrådet består paradoksalt nok ikke kun af enkeltord, men også af faste fraser og orddele. Vi har derfor talt helheder som *børstetænder* med som relevante ordforrådsenheder, fordi de har selvstændig betydning. Ligeledes er et førsteled som *baby-* i betydningen 'lille i forhold til sin klasse' blevet medregnet. Det samme gælder navne, som ikke er mindre gode ord. Det er formentlig kontroversielt og skaber selvfølgelig problemer for sammenligneligheden, men vi mener, det er rigtigst sådan.

2. Børn, der er omgivet af sang, får mange ord ind, som de udelukkende forbinder med sangen eller remsen. Hannah bruger fx ord som *kongesøn*, *skytsgengel*, *lanterne*, *sabel*, *fuldmåne* og *mekanik*, men altså kun fordi de indgår i sange. Derfor har de næppe

status som *kundede* ord. Et andet eksempel er talrækken til ca. 15, som Hannah remser op, men uden at bruge andet end 1 og 2 i praksis. Det er derfor ikke rimeligt at gå ud fra, at hun kan tallene. Men denne skelnen er ikke uproblematisk. Eigil kan på en god dag remse med til 100, men remser og tæller selv kun til 20.

3. At et barn har nævnt et ord én gang, eller et antal gange i løbet af kort tid, er ikke nok til at man kan regne det som en del af barnets ordforråd. Det siger snarere noget om dets evne til at aflytte og gengive en lydfølge. Det skal have brugt ordet af sig selv og med en i hvert fald ikke ukorrekt (men gerne upræcis) betydning for, at man med rimelighed kan regne det som kunnet. Hannah brugte i begyndelsen *vindue* om både computerskærme og badeværelsesfliser, og hun siger stadig *gulv* om jorden. Det er eksempler på det velkendte fænomen overgeneralisering, som børn (og voksne for den sags skyld) kommer til at begå, når de skal gætte sig til et ords betydningsomfang.

4. Ordets udtryksside behøver ikke at være perfekt ramt for at ordet regnes som et kunnet ord. Hannah sagde (1:8) fx *feo* og *'agæ;*, men der var ingen tvivl om, hvilke ord det drejede sig om: hhv. *fløde* og *halskæde*. Begge ord udtaler hun næsten rigtigst nu.

5. Man kan ikke huske og man hører heller ikke alle barnets ord. Derfor er det rimeligt at lægge noget oven i det tal, man når frem til ved en optælling. Vores fornemmelse var, at vi havde fanget meget, men at vi nok måtte regne med et mørketal, som vi anslog til 25 %.

Alle disse problemer gør det vanskeligt at sammenligne med tidligere undersøgelser, men det skal ikke afholde os fra at opgøre tallet efter den efter vores vurdering mest dækkende metode.

Hannahs ordforråd

Ud fra disse kriterier opgjorde vi Hannahs ordforråd, da hun var knap 1:8. Vi landede på lidt over 500 ordforrådsenheder. Det er absolut i den høje ende, for litteraturen på området nævner generelt et omfang på 10-50 ord i denne fase. Forspringet i forhold til gennemsnittet vil dog formentlig flade ud, og det er klart, at vores metode fører til et højere tal, end hvis "ord" udlægges mere restriktivt. Desuden spiller kønnet en rolle: Piger er hurtigere end drenge – og bedre til sprog.

Hvad er det så for ord, et 1½-2-årigt barn bruger? De er præget af to ting: (1) det nære, og (2) dyr. (1) omfatter betydningsdomæner som kroppen, tøj, hjemmet, mad, nabolaget og nærtstående mennesker. Man kommer faktisk hurtigt op på 500 ord! At dyr er så rigt repræsenteret, skyldes nok, at barnet bliver støttet i denne interesse (zoo, billedbøger etc.). Før 1½-års-alderen talte Hannah fx om *pingviner* (med to hovedtryk), om en *lø[ve]*, om en *panter*, som senere blev til *lillefant*, og om *faldemingoer* – et andet eksempel på musikalsk interferens.

Visse forskere regner med 5 gange så mange (passivt) kendte ord som (aktivt) kundede ord hos børn; det virker nu ret usandsynligt i tilfældet Hannah, men måske passer det på

børn, der bruger færre ord selv, end hun gør.

En ny optælling efter to måneder viste en vækst på minimum 150 nye ord, herunder så vigtige pronomener som *jeg*, *han*, *hun*, *vi*, *nogen*, *hvem*. Det passer dårligt med, hvad fx en psykolog som Hans Vejleskov Hansen siger, idet han regner *jeg* og *mig* til de allerførste ord.

Ligesom de fleste andre børn lærer Hannah kausale og modale pronomener som *hvorfor* og *hvordan* sent. Desuden er der basale ord, hun ganske enkelt ikke forstår. Fx *eller*: Stiller man hende over for valget mellem, om hun vil have "mælk eller vand", reagerer hun ikke. Det er ikke så meget alternativer, hun ikke kan håndtere, for hun taler selv om, at hun "hellere vil have" noget frem for noget andet.

Udtale

Hannah havde omkring 1½-års-alderen en tendens til at udtale ord, der begynder med en vokal, med en langtrukken knirkestemme, fx *aaabe*. Når hun har brug for en tænkepause under talen, siger hun ikke *øhh*, men *nøønøønø*. Tit starter hun også en sætning på denne måde. Hun har problemer med *ð* (det bløde d) og erstatter det med forskellige lyde, alt efter omgivelserne. *Våd* udtaler hun fx *våv*, mens *glad* realiseres *gla:*, altså uden *ð*, men med forlænget vokal. *ð* er notorisk vanskelig at lære, også for engelsktalende børn. Eigil siger stadig *j* i stedet for *ð*: *uj* (*ud*), *maj* (*mad*) (er det sutten, der er i vejen?) og lyder som en fynbo med københavneraccent (som han har haft et

års tid). Han sagde en tid *pes* for *fisk*. Det er nu længe blevet udtalt rigtigt, men andre ord, som fx *dimseidut* med *l*, har stadig småfejl.

Reduplikation er gentagelse af en eller flere stavelser eller orddele og er et velkendt fænomen i børnesprogsforskningen. Det betjente Hannah sig ofte af i sit første halve mælende år, hvad der førte til dannelser som *gin-gin* om (op)vaskemaskiner: *gin* er fejludtale af *-(ma)skin(e)* og blev en tid også brugt om motorcykler. Eigil kaldte dukken *Sigurd* for *Gugui* og omtalte sig selv som *Gigil*.

Metateser: *Pungepeng* og *udi* er eksempler på, at små børn kan lave vilkårligt om på rækkefølgen af stavelser og ordled, hvad der til tider fører til uforståelige resultater. Det første giver sig selv, det andet dækker over *drivhus* med alle de vanskelige lyde fjernet – og "leddene" byttet rundt. Eigil sagde umiddelbart før skrivende stund *allerste tunge* i stedet for *aller-tungeste*.

Konsonantsammenfald volder lige så store problemer for småbørn som for voksne italienere, så det andet *-k-* i *kiks* stryger Hannah ganske enkelt. Det er velkendt også fra internationale børnesprogsstudier. Også *s-* foran konsonant skaber problemer: *bise* erstatter *spise*, *sutsko* udtaler Hannah *gugo*, hvor både *-s-* og *-k-* er blevet strøget i anden stavelse. Det er desuden et eksempel på *assimilation*, dvs. en harmonisering af lyde: Lukkelyden i *sko* trækker *s*'et over i et *g*. Eigil er først nu så småt begyndt at kunne udtale (*s*)tr-forbindelser rigtigt – han har tidligere udtalt dem som *kr*.

Trykket lagde Hannah i begyndelsen generelt på så mange stavelser som muligt. Fx sagde hun længe 'Hannah 'spiser 'mad, hvor en færdigudviklet sprogbruger ville respektere enhedstryk og kun betone *mad*, fordi det er den bærende komponent i den faste vending. Det er dog allerede ved at ændre sig.

Sætningsdannelse og konstruktioner (syntaks)

Da Hannah var ca. 1;3 kom hendes måske første eksempel på syntaks, nemlig *mi bi*, som skulle forstås som 'mine billeder'. Fra ca. 1;6 kom der tydelige genitiver, *mors jakke*, der var videreudviklet af en mere primitiv form uden suffiks, *jakke mor*, som hun kun brugte i et par uger. Cirka samtidig begyndte hun at danne mere komplekse sætninger, fx *Far synger sang*, altså med objekt. I øvrigt har det imperativisk betydning, ligesom *Far skubber lidt*, når hun ikke kan nå bordet. Nu hører vi allerede sætninger som *Hannah skal u: og køre tur i barnevognen sam: med Far*.

Så længe Eigil kun bruger *ha* og *mad* sammen, og Hannah *mi* og *bi*, er det rimeligt at analysere det sådan, at sammensætningerne for barnet optræder som én uanalyserbar størrelse. Når *mad* så en dag kan udskiftes med *sko*, må man tolke det sådan, at barnet har foretaget en analyse. Det er her, der opstår syntaks – altså når der produktivt kan dannes nye forbindelser med eksisterende elementer.

Eigil har i sin anvendelse af komplekse sætninger for længst løsrevet sig fra idiomatisering og kan nu være

ret kreativ: *jeg havde ellers tænkt mig, at jeg ikke skulle vaske hænder i dag* (grædende, imens hans mor bar ham til håndvasken).

Det er tydeligt, når Hannah opfanger forskellige konstruktioner og anvender dem selv. Det begyndte med simple, kompakte konstruktioner som også *den anden*, en typisk tage tøj på-frase, som skal appellere til tålmodigheden. Siden er hun i en alder af 1;9-10 begyndt at bruge mere komplekse og abstrakte konstruktioner som *der er nogen, der* (fx ... *saver* eller *går på trappen*) ... eller *man kan* ... (ofte omvendt ordstilling: *kan man drikke øl*, hvis hun ser en øldåse). Hun overforbruger dem så i et stykke tid, hvorefter de bundfælder sig og får en mere normal hyppighed.

Selvopfundne ord og det, der ligner

De fleste børn har selvopfundne ord. Hannahs er *gang ni*, som betyder 'mælk'. Det kan vi ikke forklare. Det udviklede sig via *ni*, som pludselig en dag blev suppleret med *gang* med en opadgående tone. Det kan ikke være *glas*, for det var i begyndelsen om modermælk, hun brugte det. Ordet/ordene har holdt sig påfaldende hårdnakket i over et halvt år, men nu konkurrerer det med *mælk*, idet *gang ni* har fået en mere affektiv funktion end *mælk*.

Senere kom et andet tilsyneladende uforklarligt ord til, nemlig 'ada, 'hjælp mig' – og hun omgås tilfældigvis ingen fremmedsprogede i det daglige. Det er allerede erstattet fuldstændigt af *læp da*, som det konkurrerede med et stykke tid.

En nu (med stød) derimod var indtil for nylig en sut, og det kan nok forklares med, at hun længe havde problemer med *s*. Også *goggeli* er forklaret: Det er en *cykelhjelm*; dels er der trestavellesstrukturen til fælles, den vanskelige *s*-lyd (skriftens *c*), der laves om til en håndterbar konsonant, i øvrigt den samme som i *cykel-*; den første vokal er rundet, og den anden er i begge tilfælde en mumlevokal. Midterste konsonant er en lukkelyd, og *-l-* optræder i begge ord.

"Fejl" og system

Det er nemt at finde fejl i det lille barns sprog. Mere interessant er det at se på, hvad det er for systemer, der ligger bag den afvigende sprogpåvirkning, for børn leder konstant efter implicitte regler og undtagelser fra dem. Hannah siger som sagt *læp da*, når hun har problemer med et eller andet. Det er frasen *hjælp dig*, der titter frem, men *-lp-* er svært, så det suppleres med en støttevokal – eller også er det en metatese. Pronomenet skal forandres efter sammenhængen (*dig* -> *mig*), men Hannah beholder den form, hun selv er blevet tiltalt i. Det er forståeligt, ikke mindst når vi selv tiltaler hende i 3. person frem for med *du* (*Har Hannah sovet godt?*), et klassisk træk fra det affektive parentes, som forældre-børn-kommunikationen kaldes.

Bøjning er et andet centralt problemområde for børn, ikke mindst hvor den afviger fra regelmæssige eller højfrekvente mønstre. Hannah siger *køder*, hvad der er logisk, når det er den form, maden optræder i for hende. Hvad hun ikke ved, er, at ordet

ikke flertal bøjes som den stofbetegnelse, det er. Eigil overgeneraliserer de regelmæssige bøjningsendelser, indtil han får lært undtagelserne. Han bruger f.eks. verbalformerne *fåede, gåede, syngede, skydt* i stedet for de rigtige former *fik, gik, sang og skudt*, og substantivformerne *fiske, muser* i stedet for de rigtige pluralisformer *fisk og mus*.

Generelt bruger Hannah fælleskøn frem for intetkøn (fx *en hus*). Det gør hun, fordi hun ubevidst vælger den fornuftige strategi at tildele alle substantiver det køn, som er mest udbredt i dansk, frem for at løbe risikoen for at ramme mere forkert ved at bruge intetkøn. Når Eigil laver fejl, lader det også til at være fælleskøn for intetkøn snarere end omvendt, jf. ovenfor om overgeneralisering af de almindeligste bøjningsformer.

Hannahs *præpositionsbrug* er under kraftig udvikling, men den vakler en del. Dels er det langt fra altid, hun overhovedet anvender en præposition, hvor den egentlig er påkrævet: Hun siger fx *ned gulvet*, når hun vil tages op af sin høje stol eller gyngen, eller *inde bordet* ('inde under bordet'); som eksemplerne viser, behøver det dog ikke nødvendigvis være til stor gene for forståelsen. Dels bruger hun indimellem præpositionerne forkert: Hun kan finde på at sige *på skoven*,

på sommerhus og vi er til stranden, sikkert fordi hun laver en overgeneraliseret analogidannelse til kendte forbindelser som *på havnen og tage til stranden*. Hvem ved, måske skal hun også *på Roskilde*, når hun bliver stor.

Der er masser af kommunikative færdigheder, Hannah mangler. Fx kan hun ikke tale i telefon, hun kan kun lege, hun gør det. Så snart Farmor siger noget i den anden ende, er hun så optaget af at lytte, at hun ikke formår at sige noget. Det er en koordinationssevne som først kommer senere.

Vi beretter direkte fra felten, når der sker afgørende forandringer i de fire børns sprog. Hvornår får Johannes og Bjørn (mål og mæle, og hvad siger de? Vil ordforrådet vokse med samme styrke? Hvilke lyde bliver de sidste, der udtales forkert? Hvornår kommer "lege-irrealis"? Følg med i bladet – og følg med i dine egne børns, børnebørns eller nabobørns sprog.

Ken Farø (f. 1972)
postdoc ved Institut for Engelsk, Germanisk og Romansk, Københavns Universitet

Kasper Boye (f. 1972)
postdoc ved Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet

Forældre

Af Erik Hansen

De allerfleste substantiver har en entalsform og en flertalsform: *et hus – to huse, en mus – to mus, en bog – en del bøger, et skib – mange skibe* osv. Men så er der nogle ord der kun findes i flertal: *mæslinger, mavesmerter, hvedebrødsdage, fagter, indvolde, tyvekoster, aner, penge, honoratiores* og en hel del flere.

Nogle af disse ord betegner noget som ikke kan tælles, altså hverken kan tænkes som ental eller flertal: *kragetæer, viktualier*, men mange af ordene med fast flertal kan sagtens tænkes i ental: *en af tyvekosterne var en sølvlysestage, en af hendes aner er greven af Monte Christo, den værste af vore hvedebrødsdage*.

Men i øvrigt er der flertalsord som ikke engang på den måde kan tages et ad gangen: *løjer og spilopper* betyder vel nogenlunde det samme, og man kan tale om *en af hans spilopper*, men absolut ikke om *en af løjerne*. Andre 100 % flertalsord er *tæsk, fedtegrever, armkræfter, giftetanker, arbejdsforhold*.

Normalt savner man ikke entalsformen af disse ord. Og hvis sprogbrugerne alligevel mangler dem, så laver de dem bare beslutsomt: *en grønsag, en brille, en sydfrugt, en unode* er den slags ret nye entalsformer.

En entalsform af *forældre* var længe en alvorlig eller i det mindste irriterende mangel i det danske sprog.

I gamle dage optrådte *forældre* altid i bundter à to. Sådan er det jo ikke mere, men allerede for mange år siden kunne der være brug for kun at nævne en af forældrene, og derfor opstod entalsformen *forælder* ud fra et rent praktisk behov: *hvis der er en forælder til stede..., det er en god idé at eleven ledsages af en forælder..., den forælder som barnet bor hos...* Det har man vist altid kunnet gøre i engelsk, fx *a letter signed by a parent*.

Entalsformen i dansk kan påvises et par hundrede år tilbage, men første gang den er med i en ordbog, er karakteristisk nok i V. Kristiansens *Ordbog over Gadesproget* (1866), hvor den står mellem folkelige ord, slangudtryk og vulgarismer. For mange er der endnu i vore dage noget rigelig dristigt over *forælder*, men et hurtigt kik i Korpus 2000 viser at det danske folk beslutsomt har givet denne uundværlige form fuld indfødsret. Og fra 1986 er ordet med i Retskrivningsordbogen.

Det manglede jo også bare!

Erik Hansen (f. 1931)
professor emeritus, tidl. Københavns Universitet